

Nr 119.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensioner eller understöd åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 8 mars 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—16:o hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om pensioner eller understöd åt i det följande angivna personer och anför därvid:

1:o.

Förre skräddarmästaren vid Vaxholms kustartilleriregemente Adolf Nikolaus Julius Ahlin. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ahlin är född den 9 juni 1875 och alltså den 9 juni 1939 uppnådde 64 års ålder;

att han varit anställd såsom skräddarmästare vid Fårösunds kustartilleri-detachement under tiden 28 april 1909—31 oktober 1920 samt såsom skrädderiarbetare och skräddarmästare vid Vaxholms kustartilleriregementes skräddarverkstad under tiden 1 november 1920—30 juni 1939;

Bihang till riksdagens protokoll 1940. 1 saml. Nr 119.

1

att Ahlins befattning vid Vaxholms kustartilleriregemente under tiden från och med den 1 januari 1935 intill Ahlins avgång ur tjänst varit förenad med pensionsrätt enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare och att Ahlin av statens pensionsanstalt tillerkänts pension jämlikt detta reglemente med 1,380 kronor för år;

samt att berörda befattning från och med den 1 juli 1939 eller alltså från och med dagen näst efter Ahlins avgång från densamma blivit uppförd såsom extra ordinarie befattning i 12 lönegraden (arbetsförmän av 1:a klass), i följd varav militära tjänstepensionsreglementet blivit tillämpligt å tjänstens innehavare från och med samma dag.

Hos Kungl. Maj:t har nu *Sveriges arbetsledareförbund* anhållit, att åt Ahlin måtte utverkas tilläggspension med belopp, motsvarande skillnaden mellan den pension, som skulle hava tillkommit honom, om han varit e. o. tjänsteman i 12 lönegraden, och den pension, som tillerkänts honom enligt tjänstepensionsreglementet för arbetare. Till stöd för framställningen har förbundet anfört i huvudsak följande:

Redan den 1 juli 1936 uppfördes samtliga skräddarmästartjänster vid arméns intendenturverkstäder på e. o. stat såsom arbetsförmän av 1:a klass i 12 lönegraden. Jämväl arbetsledarna vid marinens centrala beklädnadsverkstad äro e. o. tjänstemän. Vid arméns centrala beklädnadsverkstad äro arbetsledarebefattningarna visserligen icke upptagna på e. o. stat, men pensionsfrågan för dessa arbetsledare är genom särskilt beslut ordnad enligt militära tjänstepensionsreglementet. Det har även varit fråga om att överföra den tjänst, som Ahlin innehaft, till e. o. stat. Frågan härom har emellertid på grund av omständigheter, över vilka Ahlin icke kunnat råda — Ahlin synes hava blivit bortglömd i det sammanhang, då pensionsrätt enligt militära tjänstepensionsreglementet ordnats för övriga skräddarmästare vid försvarsväsendet — icke kommit att upptagas till slutlig prövning förrän vid så sen tidpunkt, att Ahlin redan uppnått för hög ålder för att kunna överflyttas till en e. o. tjänst i 12 lönegraden. Ahlin har dock innehaft tjänstemannaställning och vid regementet betraktats som tjänsteman. Därest frågan om Ahlins tjänsteställning kommit att prövas exempelvis år 1936, torde resultatet med till visshet gränsande sannolikhet hava blivit, att tjänsten förändrats till e. o. samt att Ahlin förty, då han avgått med pension, erhållit pension enligt tjänstepensionsreglementet.

Ett beslut, varigenom Ahlin tillerkännes pension enligt militära tjänstepensionsreglementet, torde icke kunna medföra någon prejudicerande verkan. Ätminstone så vitt förbundet har sig bekant finnes vid försvarsväsendet numera icke anställd någon befattningshavare i motsvarande tjänsteställning, beträffande vilken här anförda eller liknande skäl skulle kunna åberopas.

Ahlin varken innehar eller åtnjuter pension för annan statsanställning. Han innehar icke någon förmögenhet och har ingen annan inkomst än ifrågasvarande pension.

Marinförvaltningen ävensom *chefen för Vaxholms kustartilleriregemente* hava — under vitsordande av de i arbetsledareförbundets framställning lämnade uppgifterna — tillstyrkt bifall till framställningen.

Jämväl *statskontoret* har förklarat sig icke hava något att erinra mot tillmötesgående av framställningen och därvid beträffande beloppet av tilläggs-pensionen anfört följande:

Den ifrågavarande skräddarmästarebefattningen har såsom extra ordinarie hänförs till den i tjänsteförteckningen över dylika tjänster under 12 lönegraden upptagna befattningen: arbetsförman av 1:a klass. Pensionsunderlaget för sådan befattning utgör enligt militära tjänstepensionsreglementet 2,304 kronor. Enligt vad statskontoret funnit, hade Ahlin jämlikt nämnda reglemente kunnat såsom tjänstår tillgodoräkna anställningstid intill den 1 juli 1936 och den för pension beräkneliga tjänstetiden kommit att uppgå till sammanlagt 22 år 14 dagar. I enlighet härmed skulle Ahlin — som vid utgången av juni månad 1937, eller den tidpunkt, till vilken han längst kunnat få kvarstå, därest militära tjänstepensionsreglementet varit å honom tillämpligt, tjänstgjort i mer än två år å sin sist innehavda befattning — kommit i åtnjutande av en årlig pension av 1,716 kronor. Då den Ahlin enligt arbetarpensionsreglementet tillkommande pensionen utgör 1,380 kronor för år räknat, synes alltså tilläggs-pensionen böra bestämmas till $(1,716 - 1,380 =)$ 336 kronor för år. Beloppet torde, såsom marinförvaltningen föreslagit, böra anvisas från det i riksstaten uppförda anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Med biträdande av föreliggande förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:tt måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre skräddarmästaren vid Vaxholms kustartilleriregemente Adolf Nikolaus Julius Ahlin må, räknat från och med den 1 juli 1939, under sin återstående livstid uppbära — utöver honom författningsenligt tillkommande pension — tilläggs-pension från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av 336 kronor för år.

2:o.

Skomakeriarbetaren Anders Edvard Nyrén. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nyrén är född den 15 februari 1876 och således 64 år gammal;

att han under tiden 7 maj 1893—7 maj 1896 innehaft fast anställning såsom fältjägare vid Värmlands fältjägarkår;

att han under tiden 3 januari 1917—31 december 1931 varit anställd såsom arbetare vid Värmlands regementes skomakeriverkstad och därunder uppburit lön av statsmedel med 150 kronor för månad jämte dyrtidstillägg;

att — sedan fördelningsintendenten vid inspektion i slutet av år 1931 framställt erinran mot att i den för regementets skomakeriarbetare gemensamma verkstaden jämväl utförts sådana reparationer av officerares och underofficerares skodon, som dessa beställningshavare jämlikt då gällande avlöningsbestämmelser ägde att mot ersättning låta verkställa vid kronans verkstäder — mellan regementschefen och Nyrén den 12 december 1931

upprättats kontrakt, varigenom Nyrén förbundit sig att i en av regementet fritt upplåten, uppvärmd och upplyst lokal med egna verktyg och materialier utföra skomakerireparationer för officerare och underofficerare m. fl. mot ersättning enligt i kontraktet intagen prislista;

att han enligt nämnda kontrakt skulle äga rätt att, därest ej fullt upp med arbete bereddes honom genom sist omförmälda reparationer, erhålla tillfälligt arbete å kronans verkstad;

att ersättningen för Nyréns arbete jämlikt nämnda kontrakt, vilken ersättning till övervägande del utbetalats genom regementets kassaförvaltning och av denna hos vederbörande beställningshavare uttagits genom avdrag å avlöningen, under åren 1932—1939 utgjort i medeltal 2,380 kronor för år eller — efter avdrag för vid arbetet använda materialier — i medeltal 1,650 kronor för år;

att han efter år 1931 jämväl i viss mindre utsträckning utfört sådant tillfälligt arbete å kronans verkstad, varom förmåles i nyssberörda kontrakt;

att Nyrén enligt ett av regementschefen den 22 augusti 1934 utfärdat antagningsbevis antagits till skomakeriarbetare vid regementet samt att han från och med den 1 januari 1935 intill uppnåendet i februari 1936 av 60 års ålder hänförs till tjänstepensionsreglementet för arbetare och därunder jämväl vidkänts pensionsavdrag;

samt att statens pensionsanstalt genom beslut den 19 oktober 1936 förklarat sig förhindrad bifalla en av Nyrén hos pensionsanstalten gjord ansökning om pension, enär Nyrén icke kunde anses hava den 1 januari 1935 innehaft sådan anställning i statens tjänst, som förutsattes för tillämpning av tjänstepensionsreglementet för arbetare eller kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Nyrén har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande den 6 december 1938 på i utlåtandet angivna skäl förklarat sig icke kunna tillstyrka utverkande av pension åt Nyrén.

Statskontoret har i utlåtande den 9 januari 1939 likaledes avstyrkt bifall till ansökningen, därvid ämbetsverket framhållit bland annat, att Nyrén redan vid utgången av år 1931 vid 55 års ålder lämnat sin anställning vid regementet och därefter — med undantag för kortare tids tillfälligt arbete vid regementet — icke haft någon anställning i statens tjänst.

Såvitt av utredningen framgår är anledningen till att Nyrén icke kunnat av statens pensionsanstalt tillerkännas pension enligt för arbetare i statens tjänst år 1934 utfärdade pensionsbestämmelser att söka i det förhållandet, att Nyrén med utgången av år 1931 lämnat sin direkta statsanställning. Med hänsyn emellertid till vad i ärendet blivit upplyst angående omständigheterna vid Nyréns avgång från statsanställningen ävensom sambandet mellan denna anställning och den av honom därefter tillträdde kontraktsanställning-

en, finner jag starka skäl tala för att Nyrén likväl kommer i åtnjutande av pension av statsmedel efter kontraktsanställningens upphörande. För egen del vill jag såsom i förevarande fall skäligen pension förordna 852 kronor för år.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att skomakeriarbetaren Anders Edvard Nyrén må från och med månaden näst efter den, varunder mellan honom och chefen för Värmlands regemente upprättat kontrakt upphör att gälla, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 852 kronor.

3:o.

Förre indelte soldaten vid Värmlands regemente, furiren Johan Emil Järn. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Järn är född den 19 februari 1867 och således 73 år gammal;

att han den 16 februari 1888 vunnit anställning såsom dragon vid livregementets dragoner;

att han varit anställd såsom indelt soldat vid Värmlands regemente under tiden 22 september 1894—26 juni 1939;

att han förordnats till furir i regementet;

att han åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med, förutom dyrtidstillägg, 250 kronor för år;

att han varit inkallad till ständig tjänstgöring vid nyssnämnda regemente såsom arbetsförman hos regementsväbeln eller såsom matsalsunderbefäl alltsedan den 1 april 1921 eller — efter frånräknande av den tid av omkring 30 dagar årligen, varunder han fullgjort honom såsom indelt soldat åliggande repetitionsövningar — under sammanlagt omkring 16 år 8 månader;

att Järns avlöning under de senaste fem åren uppgått till i medeltal omkring 1,500 kronor för år;

samt att han icke äger andra tillgångar än ett kapital å omkring 1,500 kronor.

Sedan Järn hos statens pensionsanstalt anhållit om pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, jämförd med kungörelsen den 18 juni 1937 (nr 449) angående tillämpning å viss indelt personal vid armén av förstnämnda kungörelse, har pensionsanstalten genom beslut den 11 december 1939 förklarat sig förhindrad tilldela Järn sådan pension, enär han före 60 levnadsår icke varit under en tid av sammanlagt minst 15 år inkallad till ständig tjänstgöring.

Järn har hos Kungl. Maj:t anhållit, att pension måtte utverkas åt honom genom framställning till riksdagen.

Chefen för Värmlands regemente och chefen för III arméfördelningen hava tillstyrkt ansökningen.

Arméförvaltningens civila departement har — under erinran att 1938 års riksdag (prop. nr 244, p. 3 och 4; bankouts. utl. nr 31, p. 4 och 5; riksd. skr. nr 194) beviljat pension till belopp av 468 kronor åt envar av förre indelte soldaten vid Dalregementet, furiren A. Falk och indelte furiren vid Västerbottens regemente, sergeanten S. E. Widmark, vilka varit inkallade till ständig tjänstgöring under respektive 18 år 8 månader och 16 år 6 månader men i likhet med Järn icke haft dylik tjänstgöring under en tid av minst 15 år före 60 års ålder — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja Järn en årlig pension till belopp av 468 kronor, att utgå från och med den 1 juli 1939.

Statskontoret har anslutit sig till vad arméförvaltningens civila departement föreslagit.

Då i förevarande ärende föreligga i huvudsak enahanda förhållanden som i de av arméförvaltningens civila departement åberopade ärendena, vill jag förorda, att pension utverkas åt Järn i enlighet med myndigheternas förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre indelte soldaten vid Värmlands regemente, furiren Johan Emil Järn må, räknat från och med den 1 juli 1939, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 468 kronor.

4:o.

Indelta soldaterna vid Skaraborgs regemente, furirerna Johan Albin Hakon och Gustaf Adolf Nyström. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande Hakon,

att han är född den 5 maj 1875 och således 64 år gammal;

att han sedan den 17 april 1896 varit anställd såsom indelt soldat vid Skaraborgs regemente;

att han förordnats till furir i regementet;

att han varit inkallad till ständig tjänstgöring i regementets matinrättning alltsedan november månad 1920 eller — efter frånräknande av den tid av omkring 30 dagar årligen, varunder han fullgjort honom såsom indelt soldat åliggande repetitionsövningar — under sammanlagt omkring 17 år 9 månader;

att Hakons avlöning under senaste åren uppgått till i medeltal omkring 1,050 kronor för år förutom dyrtidstillägg och naturaförmåner;

samt att Hakon lever under knappa ekonomiska förhållanden; och

beträffande Nyström,

att han är född den 29 maj 1869 och således 70 år gammal;

att han sedan den 30 september 1888 varit anställd såsom indelt soldat, därav intill utgången av år 1927 vid förutvarande Västgöta regemente och under tiden därefter vid Skaraborgs regemente;

att han är förordnad till furir i sistnämnda regemente;

att han varit inkallad till ständig tjänstgöring vid Västgöta regementes marinrättning under tiden oktober 1915—december 1927 och vid Skaraborgs regementes huvudförråd alltsedan den 1 januari 1929 eller — efter frånräkande av den tid av omkring 30 dagar årligen, varunder han fullgjort honom såsom indelt soldat åliggande repetitionsövningar — under sammanlagt omkring 21 år 6 månader;

att Nyströms avlöning under de senaste fem åren uppgått till i medeltal omkring 1,050 kronor för år förutom dyrtidstillägg och naturaförmåner;

samt att Nyström äger ett kapital å omkring 5,000 kronor.

Enär Hakon och Nyström före uppnådda 60 levnadsår icke varit under en tid av sammanlagt minst 15 år inkallade till ständig tjänstgöring, äro de ej berättigade till pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, jämförd med kungörelsen den 18 juni 1937 (nr 449) angående tillämpning å viss indelt personal vid armén av förstnämnda kungörelse.

Chefen för Skaraborgs regemente har hemställt om utverkande av pension åt Hakon och Nyström.

Chefen för III arméfördelningen har tillstyrkt regementschefens framställning.

Arméförvaltningens civila departement har under erinran om de i nästföregående punkt omförmälda ärendena angående pension åt förre indelte soldaten vid Dalregementet, furiren A. Falk och indelte furiren vid Västerbottens regemente, sergeanten S. E. Widmark — hemställt om pension åt Hakon till belopp av 468 kronor. Däremot har departementet icke ansett sig kunna tillstyrka utverkande av pension åt Nyström, enär det enligt departementets mening icke kunde anses styrkt, att han för närvarande befunne sig i behövande ekonomiska omständigheter.

Statskontoret har anslutit sig till arméförvaltningens civila departements förslag i fråga om pension åt Hakon.

Beträffande framställningen om pension åt Nyström har statskontoret erinrat om 1937 års riksdags beslut i fråga om pension åt förre indelte korpralen vid Skaraborgs regemente, furiren A. Gren (prop. nr 159; bankoutsk. utl. nr 35, p. 2; riksd. skr. nr 245). Då omständigheterna i förevarande båda fall enligt ämbetsverkets mening vore i huvudsak likartade, funne ämbetsverket skäligt, att jämväl Nyström komme i åtnjutande av pension, vilken synets böra bestämmas till 468 kronor för år.

I likhet med statskontoret finner jag mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt såväl Hakon som Nyström, att utgå med 468 kronor åt envar av dem. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av indelta soldaterna vid Skaraborgs regemente, furirerna Johan Albin Hakon och Gustaf Adolf Nyström må från och med månaden näst efter den, varunder hans tjänstgöring vid regementet upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 468 kronor.

5:o.

Föreståndaren vid Johannisbergs skol- och yrkeshem Karl Ruda, husmodern vid samma anstalt Hilda Ruda, husmodern vid Gräskärns skolhem Ida Elina Stephani och förre manliga biträdet vid Husby skolhem Karl Mattsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande Karl Ruda,

att han är född den 22 mars 1880 och alltså nära 60 år gammal;

att han under tiden från och med den 1 september 1910 intill utgången av år 1937 innehaft anställning såsom föreståndare vid Norrbottens läns landstings skyddshem Johannisberg i Nederkalix socken;

att Ruda, sedan nämnda skyddshems verksamhet från och med den 1 januari 1938 övertagits av staten, varit anställd såsom föreståndare vid det statliga skyddshemmet, Johannisbergs skol- och yrkeshem;

att hans avlöningsförmåner under budgetåren 1935/36—1937/38 utgjort kontant lön å 4,650 kronor för år jämte dyrtidstillägg ävensom till ett årligt värde av 1,644 kronor uppskattad förmån av fri bostad, kost och tvätt;

att Ruda under budgetåret 1938/39 vid det statliga skyddshemmet innehaft befattning å extra stat i 23 lönegraden samt därefter i egenskap av extra ordinarie tjänsteman åtnjutit lön enligt 23 lönegraden 25 löneklassen av löneplan Eo i civila icke-ordinariereglementet;

att Ruda — å vilken civila tjänstepensionsreglementet ägt tillämpning från och med den 1 juli 1938 och vilken jämlikt Kungl. Maj:ts förut denna dag med stöd av 3 § 2 mom. nämnda reglemente meddelade beslut äger rätt att i pensionshänseende räkna sig till godo jämväl $\frac{2}{3}$ av tiden för anställningen vid skyddshemmet före den 1 juli 1938 — vid avgång ur tjänst vid uppnådd pensionsålder den 31 mars 1940 torde bliva berättigad till årlig pension av statsverket till belopp av 3,060 kronor, under förutsättning dock att han då icke åtnjutit någon på tjänstårsberäkningen inverkan ledighet;

samt att han, därest verksamheten vid skyddshemmet icke övertagits av staten, ägt kvarstå i tjänst intill 62 års ålder och då skulle hava kommit i åtnjutande av pension från landstinget med belopp, som enligt i ärendet verkställd beräkning skulle hava uppgått till 4,200 kronor för år;

beträffande Hilda Ruda,

att hon är född den 3 december 1879 och således 60 år gammal;

att hon sedan den 17 september 1910 varit anställd såsom husmoder först vid förenämnda läns landstings skyddshem Johannisberg och, efter det staten från och med den 1 januari 1938 övertagit detta skyddshems verksamhet, vid det statliga skyddshemmet, Johannisbergs skol- och yrkeshem;

att hennes avlöningsförmåner under budgetåren 1934/35—1937/38 utgjort kontant lön å 1,600 kronor för år jämte dyrtidstillägg ävensom till ett årligt värde av 1,104 kronor uppskattad förmån av fri bostad, kost och tvätt m. m.;

att Hilda Ruda vid det statliga skyddshemmet från och med den 1 juli 1938 innehåft ordinarie befattning i 6 lönegraden samt från och med den 1 juli 1939 åtnjutit lön enligt 10 löneklassen i löneplanen A i civila avlöningsreglementet;

att Hilda Ruda — å vilken civila tjänstepensionsreglementet ägt tillämpning från och med den 1 juli 1938 och vilken jämlikt Kungl. Maj:ts förut denna dag med stöd av 3 § 2 mom. nämnda reglemente meddelade beslut äger rätt att i pensionshänseende räkna sig tillgodo jämväl $\frac{2}{3}$ av tiden för anställningen vid skyddshemmet före den 1 juli 1938 — torde vara berättigad att vid avgång ur tjänst åtnjuta årlig pension av statsverket till belopp av 1,164 kronor, under förutsättning att hon icke haft någon på tjänstårsberäkningen inverkan ledighet;

samt att hon, därest verksamheten vid skyddshemmet icke övertagits av staten, skulle hava kommit i åtnjutande av pension från landstinget, vilken enligt i ärendet verkställd beräkning skulle hava uppgått till 1,810 kronor för år;

beträffande Ida Elina Stephani,

att hon är född den 25 augusti 1880 och således 59 år gammal;

att hon under tiden från och med den 1 april 1919 intill utgången av år 1937 varit anställd såsom husmoder vid Göteborgs och Bohus läns landstings skyddshem Gräskärr i Bäve socken;

att Stephani, sedan nämnda skyddshems verksamhet från och med den 1 januari 1938 övertagits av staten, varit anställd såsom husmoder vid det statliga skyddshemmet, Gräskärns skolhem för gossar;

att hennes avlöningsförmåner under budgetåren 1935/36—1937/38 utgjort kontant lön å 1,980 kronor för år, därå dyrtidstillägg icke utgått, ävensom till ett årligt värde av 1,050 kronor uppskattad förmån av fri bostad, kost och tvätt;

att Stephani från och med den 1 juli 1938 vid det statliga skyddshemmet innehåft ordinarie befattning i 6 lönegraden samt från och med den 1 juli 1939 åtnjutit lön enligt 10 löneklassen i löneplanen A i civila avlöningsreglementet;

att Stephani — å vilken civila tjänstepensionsreglementet ägt tillämpning från och med den 1 juli 1938 och vilken jämlikt Kungl. Maj:ts förut denna dag med stöd av 3 § 2 mom. nämnda reglemente meddelade beslut äger rätt att i pensionshänseende räkna sig tillgodo jämväl $\frac{2}{3}$ av tiden för anställningen

vid skyddshemmet före den 1 juli 1938 — vid avgång ur tjänst vid uppnådd pensionsålder den 31 augusti 1940 torde bliva berättigad till årlig pension av statsverket till belopp av 864 kronor, under förutsättning att hon då icke åtnjutit någon på tjänstårsberäkningen inverkan ledighet;

samt att hon, därest hon kvarstått i landstingets tjänst intill 60 års ålder, varit av landstinget tillförsäkrad pension, vilken enligt i ärendet verkställd beräkning skulle hava uppgått till 1,280 kronor för år; och

beträffande Mattsson,

att han är född den 26 november 1878 och således 61 år gammal;

att han under tiden från och med den 15 januari 1925 intill utgången av år 1937 varit anställd såsom manligt biträde vid Stockholms läns landstings skyddshem Husby i Österåkers socken;

att Mattsson, sedan nämnda skyddshems verksamhet från och med den 1 januari 1938 övertagits av staten, i samma egenskap vunnit anställning vid det statliga skyddshemmet, Husby skolhem för flickor, där Mattsson — som uppnått pensionsåldern den 30 november 1938 men av styrelsen för skolhemmet medgivits rätt att kvarstå i tjänst under två år efter pensionsålderns inträde — tjänstgjort intill utgången av år 1939, då skolhemmet nedlagts;

att Mattssons avlöningsförmåner under budgetåren 1934/35—1937/38 utgjort kontant lön å 3,240 kronor för år, utan rätt att därå uppbära dyrtidstillägg, ävensom till ett årligt värde av 746 kronor uppskattad förmån av fri bostad med värme och lyse m. m.;

att Mattsson från och med den 1 juli 1938 vid det statliga skyddshemmet innehaft extra ordinarie befattning i 5 lönegraden samt från och med den 1 juli 1939 åtnjutit lön enligt 7 löneklassen i löneplan Eo i civila icke-ordinariereglementet;

att Mattsson — å vilken civila tjänstepensionsreglementet ägt tillämpning från och med den 1 juli 1938 och vilken jämlikt Kungl. Maj:ts förut denna dag med stöd av 3 § 2 mom. nämnda reglemente meddelade beslut äger rätt att i pensionshänseende räkna sig tillgodo jämväl $\frac{2}{3}$ av tiden för anställningen vid skyddshemmet före den 1 juli 1938 — är berättigad till årlig pension av statsverket till belopp av 504 kronor, under förutsättning dock att han icke åtnjutit någon på tjänstårsberäkningen inverkan ledighet;

samt att Mattsson, därest verksamheten vid skyddshemmet icke övertagits av staten, skulle ägt kvarstå i tjänst intill fyllda 65 år och då skulle hava kommit i åtnjutande av pension från landstinget med belopp, som enligt i ärendet verkställd beräkning skulle hava uppgått till 1,550 kronor för år.

Socialstyrelsen har i skrivelse den 4 oktober 1939 gjort framställning rörande pensionsförhållandena för viss skyddshemspersonal, däribland nu ifrågavarande fyra befattningshavare. Styrelsen har därvid erinrat, att vederbörande departementschef i den till 1936 års riksdag avlåtna propositionen om statens övertagande av skyddshemsverksamheten uttalat (prop. nr

219, s. 171), att någon tvekan icke kunde råda därom, att staten borde övertaga huvudmännens förpliktelser gentemot sådan skyddshemspersonal, som avtalsenligt tillförsäkrats rätt till pension eller en tryggare ställning. I anslutning till detta uttalande, vilket icke föranlett någon erinran från riksdagens sida (sammansatta stats- och andra lagutskottets utl. nr 1, s. 19; riksd. skr. nr 306), har socialstyrelsen gjort framställning om vidtagande av åtgärder i syfte att förenämnda befattningshavares ställning i pensions-hänseende ej skulle bli försämrade genom statens övertagande av skyddshemsverksamheten.

I skrivelse den 5 december 1939 gjorde socialstyrelsen därefter, i anledning av beslut om nedläggande med utgången av år 1939 av skyddshemsverksamheten å Husby, hos Kungl. Maj:t framställning om meddelande av bestämmelser i fråga om avlöning åt Mattsson under tiden från och med den 1 januari 1940 intill dess beslut meddelats i anledning av socialstyrelsens förberörda skrivelse den 4 oktober 1939. Genom beslut den 9 februari 1940 fann Kungl. Maj:t denna framställning icke föranleda annan åtgärd än att Kungl. Maj:t förordnade, att till Mattsson skulle, räknat från och med den 1 januari 1940 tills vidare intill dess beslut meddelats i fråga om pensionsförhållandena för honom, från femte huvudtitelns anslag till extra utgifter utbetalas understöd till belopp av 125 kronor vid varje månads utgång, dock med skyldighet för Mattsson att, i den mån pension genom Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut kunde bli honom tillerkänd jämväl för tid, varunder han åtnjutit det sålunda medgivna understödet, till nämnda anslag återbetala för samma tid uppburna understödsmedel.

Statskontoret har i utlåtande den 26 januari 1940 anfört, att ämbetsverket funne sig böra förorda, att i ärendet ifrågavarande befattningshavare genom tilläggspensioner hålles skadeslösa för den försämring av pensionen, som skulle bli följderna vid tillämpning enbart av civila tjänstepensionsreglementets bestämmelser. Enligt av statskontoret verkställda beräkningar skulle dylik tilläggspension — bortsett från dyrtidstillägg — utgöra för Karl Ruda 480 kronor, för Hilda Ruda 312 kronor, för Stephani 168 kronor och för Mattsson 744 kronor, allt för år räknat.

I likhet med socialstyrelsen och statskontoret finner jag mig böra tillstyrka, att Karl Ruda, Hilda Ruda, Stephani och Mattsson i form av tilläggspension erhålla gottgörelse för den försämring i pensionshänseende, som — på sätt i ärendet påvisats — för dem uppstår på grund av övergången från landstings till statens tjänst. Med hänsyn bland annat till möjligen förekommande, av ledigheter föranledda avbrott i tjänstårsberäkningen torde emellertid tilläggspensionernas exakta belopp böra fastställas först i samband med befattningshavarnas avgång ur tjänst. På grund härav synes lämpligen be- myndigande böra hos riksdagen utverkas för Kungl. Maj:t att meddela beslut om tilläggspensionerna. Dessa synas böra bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Jag vill här tillika omnämna, att socialstyrelsen i sin förberörda skrivelse

den 4 oktober 1939 även förordad, att den vid Allarps skolhem anställda föreståndarinnan Freja Johansson Håvard, vilken är född den 23 februari 1883, måtte — enär den av henne innehavda föreståndarinnebefattningen vore avsedd att indragas från och med nästkommande budgetår och hon lämpligen ej kunde förflyttas till annan befattning — erhålla ersättning av statsverket intill dess hon i februari 1943 inträdde i pensionsåldern samt att denna ersättning måtte avvägas enligt de regler, som pläga tillämpas vid fastställande av lön å indragningsstat. För egen del anser jag, att innan ståndpunkt fattas till socialstyrelsens förslag i denna del — mot vilket förslag statskontoret framställt erinran — ytterligare övervägande bör äga rum rörande möjligheterna att överflytta Håvard till annan befattning. Därest dylik förflyttning icke kommer till stånd, torde Kungl. Maj:t äga att, i den mån så erfordras, vidtaga åtgärd för utanordnande åt Håvard av lämpligt månatligt belopp i avbidan på slutlig prövning av socialstyrelsens ifrågavarande förslag.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående angivits meddela beslut i fråga om tilläggs pensioner åt föreståndaren vid Johannisbergs skol- och yrkeshem Karl Ruda, husmodern vid samma anstalt Hilda Ruda, husmodern vid Gräskärns skolhem Ida Elina Stephani och förre manliga biträdet vid Husby skolhem Karl Mattsson.

6:o.

Vaktmästaren vid samrealskolan i Vara Herman Zetterman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Zetterman är född den 28 juni 1874 och således 65 år gammal;

att han från och med höstterminen 1915 innehaft anställning såsom vaktmästare först vid kommunala mellanskolan i Vara, vilken skola enligt beslut av 1927 års riksdag successivt med början den 1 juli 1928 ombildats till statlig samrealskola, och därefter vid sistnämnda skola;

att han beräknas komma att avgå från nämnda anställning den 30 juni 1940;

att hans avlöningsförmåner vid samrealskolan under de senare åren utgjorts av kontant lön å 1,150 kronor för år, varå dyrtidstillägg icke utgått, samt förmån av fri bostad jämte värme och lyse, vilka naturaförmåner från och med den 1 oktober 1939 utbytts mot hyresersättning med 600 kronor för år;

att Zetterman sedan höstterminen 1915 jämsides med sin anställning vid förenämnda skolor varit anställd såsom vaktmästare vid folkskolan i Vara;

att Zetterman uppburit samma kontanta avlöning vid folkskolan som vid förenämnda skolor eller under de senare åren 1,150 kronor för år;

att, enär Zetterman vid samrealskolan i Vara icke innehåft nyreglerad befattning, han icke författningsenligt är berättigad till pension på grund av anställningen vid denna skola;

samt att Zetterman icke av Vara köpings kommun tillförsäkrats ålderspension vare sig genom medlemskap i pensionskassa eller på annat sätt.

Lokalstyrelsen vid samrealskolan i Vara har anhållit om pension åt Zetterman.

Skolöverstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Zetterman till belopp av 888 kronor för år och därvid beträffande beräkningen av pensionsbeloppet anfört i huvudsak följande:

I överensstämmelse med 1939 års riksdags beslut i fråga om pension åt vaktmästaren vid samrealskolan i Anderslöv N. P. Nydahl samt vaktmästaren och eldaren vid samrealskolan i Ström P. W. Persson (prop. nr 194, p. 14 och 15; bankoutsk. utl. nr 39, p. 14 och 15; riksd. skr. nr 222) torde Zetterman vid beräkning av pensionen för nu innehavande statstjänst böra tillgodoräknas två tredjedelar av sin tjänstgöring vid den kommunala mellanskolan i Vara eller 8 hela år, till följd varav han vid avgång ur tjänst synes för pension kunna åberopa en sammanlagd anställningstid av 20 år.

Zettermans befattning torde motsvara sådan befattning, åt vars innehavare riksdagen vid fullt antal tjänstår plägar bevilja pension å 1,320 kronor för år. Med utgångspunkt från detta belopp torde pensionen böra bestämmas till ($\frac{20}{30} \times 1,320 =$) 880 kronor eller efter vederbörlig avrundning 888 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Zetterman till belopp av 636 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

I det vid 1939 års riksdag avgjorda ärendet angående pension åt vaktmästaren vid samrealskolan i Ström P. W. Persson, vilken i likhet med Zetterman vid sidan om befattningen vid statlig samrealskola innehade anställning såsom vaktmästare vid folkskola, förordade skolöverstyrelsen — med tillämpning av samma beräkningsgrunder som de av skolöverstyrelsen i nu förevarande ärende ifrågasatta — att pensionen åt Persson måtte bestämmas till 756 kronor för år. Statskontoret däremot tillstyrkte för sin del ett pensionsbelopp av 540 kronor för år samt anförde därvid, bland annat, att, då Persson förutom sin tjänst vid samrealskolan även uppehöll befattning som vaktmästare vid folkskola och för denna tjänst uppbure ungefär samma kontanta avlöning som för sin statstjänst och därjämte fri bostad och bränsle, ämbetsverket förutsatte, att Persson vid sin avgång såsom vaktmästare vid folkskolan komme att tillerkännas pension för denna befattning av kommunala medel. Statskontoret funne sig därför böra föreslå, att Persson å sin vaktmästartjänst vid samrealskolan bereddes pension av statsmedel till ett i förhållande till skolöverstyrelsens förslag något reducerat belopp eller 540 kronor, vilket belopp syntes ämbetsverket väl avvägt med hänsyn till Perssons avlöningsförmåner å ifrågavarande tjänst. Med biträdande av statskontorets förslag tillstyrkte Kungl. Maj:t i proposition nr 194, punkt 15, att Persson måtte komma i åtnjutande av en årlig pension å 540 kronor. Vid sin handläggning av ärendet uttalade bankoutskottet (utl. nr 39, p. 15), att utskottet för sin del bibragts den uppfattningen, att övervägande skäl talade

för att pensionen åt Persson borde beräknas enligt de av skolöverstyrelsen angivna grunderna. Utskottet hemställde därför, att pensionen måtte bestämmas till 756 kronor för år. Vad utskottet sålunda hemställt blev av riksdagen bifallet (skriv. nr 222).

Statskontoret har i nu föreliggande fall icke funnit sig böra frångå sin i ovanberörda ärende uttalade uppfattning. Ämbetsverket kan nämligen icke finna bärande skäl föreligga för att i sådana fall, då vaktmästartjänst samtidigt innehafts vid statlig och kommunal skola, statsverket skulle påtaga sig kostnaderna för vederbörande befattningshavares pensionering i samma utsträckning som skulle hava varit fallet, därest vaktmästartjänstgöringen helt fullgjorts i statens tjänst. Skolöverstyrelsen synes hava förutsatt, att det här skulle vara fråga om sådan befattning, åt vars innehavare riksdagen vid fullt antal tjänstår plägat bevilja pension å 1,320 kronor. Vid verkställd undersökning rörande de tidigare fall, då skolvaktmästare pensionerats genom statsmakternas beslut, har, såvitt statskontoret kunnat finna, någon sålunda delad tjänstgöring icke förekommit annat än i det ovan återgivna fallet vid 1939 års riksdag. Statskontoret förordar sålunda, att den Zetterman tillkommande pensionen med hänsyn till hans tjänstgöring vid folkskola fastställs till något lägre belopp än vad av skolöverstyrelsen föreslagits. Statskontoret har härvid funnit ett pensionsbelopp av 636 kronor för år lämpligt avvägt.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension av statsmedel beredes Zetterman på grund av anställningen vid samrealskolan (tidigare kommunala mellanskolan) i Vara. Beträffande beräkningen av pensionsbeloppet finner jag mig böra biträda statskontorets förslag. Jag vill härvid särskilt framhålla, att vid iakttagande av den av statskontoret ifrågasatta minskningen av pensionen denna kommer i lämpligare relation till de av Zetterman vid samrealskolan åtnjutna avlöningsförmånerna än vid tillämpning av de av skolöverstyrelsen angivna beräkningsgrunderna. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vaktmästaren vid samrealskolan i Vara Herman Zetterman må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 636 kronor.

7:o.

Extra ämneslärarinnan vid småskoleseminariet i Lycksele Sigrid Helena Degerman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Degerman är född den 17 juli 1880 och således 59 år gammal;

att hon avlagt examen vid privata lärarinneseminariet i Stockholm år 1900 och vid privata högre lärarinneseminariet i Stockholm år 1914;

att hon tjänstgjort vid nedan omförmälda enskilda läroanstalter under följande tider, nämligen: såsom lärarinna vid Haparanda flickskola under fem terminer (enligt ett den 8 januari 1903 dagtecknat tjänstgöringsbetyg),

såsom vikarierande lärarinna vid Västerås högre elementarläroverk för flickor under april och maj månader 1904, såsom timlärarinna och övningslärarinna vid nya elementarskolan för flickor i Örebro under läsåren 1908/1909—1912/1913, såsom lärarinna vid Ljusdals enskilda skola under läsåren 1916/1917 och 1917/1918 och såsom lärarinna vid Oskarsströms privatskola (samskola) under läsåren 1918/1919—1920/1921;

att Västerås högre elementarläroverk för flickor och nya elementarskolan för flickor i Örebro åtnjutit statsbidrag under de tidsperioder, då Degerman tjänstgjort därstädes;

att Degerman tjänstgjort såsom extra ordinarie ämneslärarinna vid kommunala mellanskolan i Åstorp under läsåren 1921/1922 och 1922/1923;

att hon därefter varit anställd vid statens småskoleseminarium i Lycksele från och med höstterminen 1923 till och med den 13 juni 1934 och därunder tjänstgjort intill utgången av juni månad 1927 såsom extra ordinarie ämneslärarinna och under tiden därefter såsom vikarie å rektorns vid seminariet ämnesläartjänst, i vilken sistnämnda egenskap hon åtnjutit samma löneförmåner som ordinarie kvinnlig ämneslärare vid småskoleseminarier;

att hon den 13 juni 1934 måst lämna anställningen på grund av tjänstens indragning;

att hon — fortfarande med samma löneförmåner som ordinarie lärarinna — varit anställd såsom vikarierande ämneslärarinna vid statens småskoleseminarium i Strängnäs från och med den 1 juli 1934 till och med den 30 juni 1935, då hon på grund av inskränkning i seminariets verksamhet måst sluta sin anställning;

att hon alltsedan läsåret 1936/1937 uppehållit en vakant adjunksbefattning vid småskoleseminariet i Lycksele, därav intill den 1 juli 1938 i egenskap av vikarierande ämneslärarinna med samma löneförmåner som ordinarie lärarinna samt därefter såsom extra lärare, i vilken egenskap hon från och med den 1 juli 1939 åtnjutit avlöning enligt 18 lönegraden 17 löneklassen i den för extra lärare gällande löneplanen (löneplan Ex i civila icke-ordinariereglementet);

att Degerman från och med år 1904 ej åtnjutit annan tjänstledighet än för sjukdom;

att hon från och med vårterminen 1911 till och med vårterminen 1913 varit delägare i lärarinnornas pensionsanstalt men att av henne till denna pensionsanstalt erlagda pensionsavgifter sedermera återbetalats;

att Degerman varit delägare i statens pensionsanstalt i egenskap av lärarinna vid Åstorps kommunala mellanskola samt småskoleseminarierna i Strängnäs och Lycksele, vilken delaktighet emellertid upphört den 30 juni 1938 till följd av ändring av pensionsanstaltens reglemente, och att hon på grund av denna delaktighet är berättigad att efter den 17 juli 1940 uppnådd ålder av 60 år åtnjuta s. k. uppskjuten tjänstepension från pensionsanstalten med 84 kronor för år jämte dyrtidstillägg;

samt att Degerman vid avgången ur tjänst icke äger rätt till annan pension än nyss omförmälda uppskjutna tjänstepension.

Med anledning av Kungl. Maj:ts i särskilda propositioner framställda förslag (prop. nr 109/1935 m. fl.) hava 1935—1939 års riksdagar medgivit, att Degerman skulle äga rätt att — därest hon på grund av inskränkning i verksamheten vid statens småskoleseminarier bleve utan anställning — under det närmast efter respektive riksdagsbeslut följande budgetåret bibehållas vid de avlöningsförmåner, hon ägt uppbära under läsåret 1934/1935 vid småskoleseminariet i Strängnäs. För 1940 års riksdag har framlagts förslag i fråga om enahanda medgivande beträffande budgetåret 1940/41 (åttonde huvudtiteln, p. 140). På grund av medgivande, varom nu nämnts, har Degerman under budgetåret 1935/36 — under vilken tid hon, på sätt av det föregående framgår, icke innehaft lärarinneanställning — åtnjutit av riksdagen sålunda bestämda avlöningsförmåner.

Degerman har i en till Kungl. Maj:t ställd, den 30 december 1938 dagtecknad skrift anhållit att vid avgång ur tjänst komma i åtnjutande av pension.

Skolöverstyrelsen har i ett den 4 oktober 1939 avgivet utlåtande — under erinran att Degerman, därest hon vore ordinarie ämneslärarinna å övergångsstat vid småskoleseminarium, skulle vara skyldig avgå från sin tjänst med utgången av år 1940 — tillstyrkt utverkande åt Degerman av en årlig pension till belopp av 3,192 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1941 eller den tidigare tidpunkt, då hon frånträdde sin anställning. *Överstyrelsen* har i ärendet anfört bland annat följande:

Överstyrelsen vill framhålla, att — därest den nu gällande föreskriften, att ämneslärartjänst skall, då innehavaren av densamma erhåller förordnande som rektor, besättas med ordinarie innehavare, varit gällande vid den tidpunkt, år 1927, då Degerman förordnats till vikarie å rektorns vid småskoleseminariet i Lycksele ämneslärartjänst — hon givetvis hade blivit utnämnd till ordinarie innehavare av tjänsten.

Från och med läsåret 1934—1935 drabbades Degerman av den tjänsteindragning, som måste äga rum vid seminariet i Lycksele på grund av den inträdda inskränkningen i verksamheten vid småskoleseminarierna. Då Kungl. Maj:t emellertid föreskrivit, att befattning vid småskoleseminarium, som bleve ledig, skulle vakanssättas, fanns icke heller någon ordinarie lärartjänst att söka vid dessa seminarier. För läsåret 1934—1935 kunde Degerman emellertid placeras som vikarie å en nyinrättad tjänst vid småskoleseminariet i Strängnäs. På grund av ytterligare inskränkningar i seminarieverksamheten indrogs även denna tjänst vid slutet av läsåret 1934/1935. Därefter har Degerman först från och med läsåret 1936/1937 erhållit förnyad anställning, nämligen vid småskoleseminariet i Lycksele.

Genom beslut den 17 juni 1938 har Kungl. Maj:t lämnat utan avseende en av *överstyrelsen* gjord framställning om bemyndigande att förordna Degerman såsom ordinarie lärarinna på övergångsstat vid seminariet i Lycksele.

Degerman har under en lång följd av år och på ett utmärkt sätt fullgjort sina åligganden som lärare vid statens småskoleseminarier. Hon har emellertid till följd av omständigheter, över vilka hon icke kunnat råda, icke erhållit ordinarie tjänst vid småskoleseminarium och har på grund av inskränkningar i seminariernas verksamhet icke ens kunnat beredas tjänstgöring under alla läsår. Starka billighetsskäl synas således tala för att hon vid sin avgång ur tjänsten erhåller en skälig pension.

Beträffande beräkningen av det av skolöverstyrelsen föreslagna pensionsbeloppet har överstyrelsen anført, bland annat, följande:

Av utredningen i ärendet framgår, att Degerman *dels* tjänstgjort vid icke statsunderstödda läroanstalter 7 $\frac{1}{2}$ år, *dels* tjänstgjort vid statsunderstödda läroanstalter under 7 år 2 månader, därav 2 $\frac{1}{2}$ år såsom delägare i lärarinnornas pensionsanstalt, *dels* till och med år 1939 tjänstgjort vid statliga läroanstalter 15 $\frac{1}{2}$ år, *dels* under 1 läsår — då hon icke kunnat beredas anställning vid småskoleseminarium — av statsmedel uppburit samma lön som ordinarie ämneslärarinna vid småskoleseminarium, *dels* ock vid tiden för beräknad avgång ur tjänsten torde kunna komma att återopa ytterligare 1 år (kalenderåret 1940). Degerman torde för pension böra få tillgodoräkna nu omförmälda tider med undantag av tiden för tjänstgöringen vid icke statsunderstödda läroanstalter, eller alltså tillhoppa 24 år 8 månader. Av denna tid hava hittills för henne erlagts pensionsavgifter till av staten upprättad eller understödd pensionsanstalt under mer än 19 år.

Med hänsyn till att Degerman under mer än hälften av sin tjänstetid i fråga om avlöningsförmåner varit likställd med ordinarie ämneslärare och jämväl erlagt pensionsavgifter efter samma grunder som sådan ordinarie lärare, skulle överstyrelsen för sin del vilja ifrågasätta, att pension för henne beräknas såsom för ämneslärare å övergångsstat, eller efter 20 lönegraden. Pensionsunderlaget för kvinnlig befattningshavare i 20 lönegraden utgör 3,924 kronor. Då den tid, hon kan få tillgodoräkna, uppgår till 24 år 8 månader, synes nämnda belopp böra minskas med $\frac{21 \cdot 3,924}{120} = 686$

kronor 70 öre och pensionsbeloppet för henne alltså bli 3,237 kronor 30 öre eller, efter föreskriven avrundning, 3,240 kronor. Med hänsyn till att för henne under omkring 5 år icke erlagts pensionsavgifter, synes från nämnda belopp böra dragas $\left(\frac{5}{30} \times 10\% \times 3,240 =\right)$ 54 kronor och pensionsbeloppet sålunda efter avrundning bli 3,192 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt utverkande av pension åt Degerman till belopp av 2,004 kronor för år och därvid beträffande pensionsbeloppets beräkning anført, bland annat, följande:

Statskontoret anser sig icke kunna biträda vad skolöverstyrelsen anført i fråga om pensionens beräkande. Även om det beträffande Degerman kan sägas, att hon icke erhållit ordinarie befattning såsom ämneslärarinna till följd av omständigheter, över vilka hon ej kunnat råda, finner sig statskontoret likväl icke med hänsyn till konsekvenserna kunna tillstyrka, att pensionen åt henne bestämmes med utgångspunkt från annan befattning än den hon innehar vid avgången ur statens tjänst.

I sin nuvarande befattning som vikarierande lärarinna vid småskoleseminariet i Lycksele uppbär Degerman avlöning enligt 17 löneklassen. Enligt de före den 1 juli 1939 för allmänna civillförvaltningen gällande löneplanerna, till vilka de i civila tjänstepensionsreglementena fastställda pensionsunderlagen äro anknutna, skulle lönen vid placering å A-ort utgöra 3,960 kronor; två tredjedelar av nämnda belopp utgör 2,640 kronor.

Såsom skolöverstyrelsen framhållit, torde Degerman som tjänstår för pension endast kunna tillgodoföras något mer än 24 år. Med hänsyn härtill torde pensionsbeloppet böra utgöra $\frac{24}{30}$ av 2,640 kronor eller sålunda 2,112 kronor. Enär hon ej under hela denna tid erlagt pensionsavgifter, synes pensionen skäligen böra fastställas till 2,004 kronor, att utgå från och med den tidpunkt, då hon lämnar sin anställning i statens tjänst.

För egen del finner jag mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt Degerman, att utgå med av statskontoret föreslaget belopp, 2,004 kronor för år. Såsom villkor för åtnjutande av pensionen bör föreskrivas, att Degerman fransäger sig den rätt till uppskjuten tjänstepension från statens pensionsanstalt, som hon grundlagt genom sitt tidigare delägarskap i pensionsanstalten. Pensionen bör av Degerman få åtnjutas från och med månaden näst efter den, varunder hennes anställning i statens tjänst upphör, dock att pension icke må utgå för tid, varunder hon jämlikt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut äger rätt till särskild ersättning på grund av mistad anställning.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra ämneslärarinnan vid småskoleseminariet i Lycksele Sigrid Helena Degerman må från och med månaden näst efter den, varunder hennes anställning i statens tjänst upphör, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2,004 kronor, dock att pensionen icke må av Degerman åtnjutas under tid, varunder hon jämlikt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut äger uppbära särskild ersättning på grund av mistad anställning, och att såsom villkor för åtnjutande av nämnda pensionsförmån skall gälla, att Degerman frånträder henne tillkommande rätt till uppskjuten tjänstepension från statens pensionsanstalt.

8:o.

Extra zoologen vid naturhistoriska riksmuseets evertebratavdelning, filosofie doktorn Augusta Maria Ärnäck Christie-Linde. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Ärnäck Christie-Linde är född den 28 mars 1870 och således nära 70 år gammal;

att hon tjänstgjort såsom lärarinna vid Söderhamns elementarläroverk för flickor under vårterminen 1892, vid Lyceum för flickor i Stockholm under läsåret 1892/1893 samt vid Whitlockska samskolan i Stockholm under läsåret 1893/1894;

att hon från och med höstterminen 1896 till och med höstterminen 1899 samt från och med höstterminen 1900 till och med höstterminen 1901 tjänstgjort såsom amanuens vid Stockholms högskolas zootomiska institut, med vilken anställning varit förenad skyldighet att biträda vid viss undervisning;

att hon sedan den 25 april 1916 varit anställd såsom extra zoolog vid naturhistoriska riksmuseets evertebratavdelning för bearbetning av museets samlingar av tunicater (manteldjur);

att hon under vissa kortare perioder uppehållit befattning såsom intendent eller assistent vid museet;

att avlöningen åt Ärnäck Christie-Linde på grund av anställningen vid riksmuseet utgått i form av arvode, vilket senast bestritts från den å avlöningsstaten för riksmuseet uppförda anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t;

att arvodet, vilket under budgetåren 1926/27—1938/39 utgått med 4,000 kronor för år förutom dyrtidstillägg, för innevarande budgetår uppgår till 4,500 kronor, varå dyrtidstillägg icke utgår;

samt att anställningen vid riksmuseet alltsedan år 1916 utgjort Ärnäck Christie-Lindes enda förvärvsarbete.

Vetenskapsakademien har i skrivelse den 22 november 1939 — med anledning av en av föreståndaren för naturhistoriska riksmuseets evertebratavdelning, professorn Sixten Bock, gjord framställning -- hemställt om utverkande av pension åt Ärnäck Christie-Linde till årligt belopp av 3,600 kronor, motsvarande 80 procent av hennes nuvarande arvode. Vetenskapsakademien har därvid, bland annat, åberopat ett av evertebratavdelningens inspektorer professorerna Alfred Pettersson och Nils Holmgren avgivet yttrande, i vilket anförts, bland annat, följande:

Ärnäck Christie-Linde har under 24 år vid riksmuseets evertebratavdelning utfört ett för museet synnerligen gagneligt arbete, i det hon där bearbetat och ordnat museets samlingar av manteldjur. Detta arbete har utan tvivel inneburit stora svårigheter, enär denna djurgrupp hör till de mera svårtillgängliga redan ur rent systematiska synpunkter. Ärnäck Christie-Lindes arbete har även vetenskapligt sett varit av stort värde, vilket bland annat framgår av det stora antal (22 stycken) vetenskapliga avhandlingar, vari detsamma resulterat. Den ersättning, Ärnäck Christie-Linde erhållit för sitt arbete, har varit alltför ringa i förhållande till hennes kompetens och prestationer.

Statskontoret har i ett den 29 december 1939 avgivet utlåtande tillstyrkt pension åt Ärnäck Christie-Linde till belopp av 1,560 kronor för år och därvid beträffande pensionsbeloppets storlek anfört, bland annat, följande:

Såsom i ärendet upplysts, har Ärnäck Christie-Linde under åren närmast före den 1 juli 1939 i sin befattning uppburit ett arvode av 4,000 kronor för år, vartill kommit dyrtidstillägg. Enligt de före den 1 juli 1939 för civilförvaltningen gällande allmänna löneplanerna, till vilka de i civila tjänstepensionsreglementet fastställda pensionsunderlagen äro anknutna, skulle motsvarande lön vid placering å A-ort närmast utgöra 3,240 kronor. Till utgångspunkt för bestämmande av pensionen torde alltså böra tagas två tredjedelar av sistnämnda belopp eller 2,160 kronor. Då ifrågakarande befattningshavares anställning vid riksmuseet omfattat en tid av 24 år, synes pensionen för henne kunna fastställas till ($\frac{24}{30} \times 2,160 =$) 1,728 kronor, minskat med tio procent på grund av att pensionsavgifter icke erlagts, eller, efter vederbörlig avrundning, 1,560 kronor.

Med anledning av vad statskontoret sålunda föreslagit har *vetenskapsakademien* inkommit med en ytterligare, den 24 januari 1940 dagtecknad skrivelse, däri akademien hemställt, att pensionen måtte bestämmas att utgå med det av akademien i ärendet föreslagna beloppet, 3,600 kronor för år, och

akademien har därvid såsom eget yttrande åberopat en av professorn Bock till akademien ingiven skrift. I denna skrift har professor Bock framhållit, att vid bestämmandet av pensionen åt Ärnback Christie-Linde hänsyn borde tagas jämväl till hennes tidigare tjänstgöring vid Stockholms högskola ävensom vid Söderhamns elementarläroverk för flickor, Lyceum för flickor och Whitlockska samskolan, därvid Bock bland annat uttalat, att den av Ärnback Christie-Linde under tjänstgöringen vid högskolan förvärvade erfarenheten varit till otvivelaktig nytta för hennes följande arbete vid riksmuseet. Bock har vidare understrukt och närmare motiverat den av professorerna Pettersson och Holmgren i deras förut omförmälda yttrande framhållna synpunkten, att det av Ärnback Christie-Linde åtnjutna och av statskontoret till grund för pensionsberäkningen lagda arvudet icke motsvarat hennes meriter och kvalifikationer, och har Bock i anslutning härtill framhållit, att då arten av Ärnback Christie-Lindes arbete närmast motsvarat och hennes kvalifikationer varit mer än tillräckliga för arbetsuppgifter i befattning såsom museiassistent, för vilken sistnämnda befattning gäller ett pensionsunderlag av 4,200 kronor, det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet måste anses alltför lågt. Bock har slutligen i sin ifrågasättande skrivelse anført, att med hänsyn till föreliggande omständigheter pensionen åt Ärnback Christie-Linde borde tillmätas icke blott enligt formella avlönings- och tjänsteförhållanden utan även så att den bleve en personlig belöning för ett oegennyttigt, hängivet och framgångsrikt arbete i forskningens tjänst. För detta arbete hade Ärnback Christie-Linde ej kunnat beredas tillhörig ersättning. Desto större skäl funnes att i form av skälig pension bereda henne någon kompensation.

I likhet med myndigheterna anser jag mig böra tillstyrka, att åt Ärnback Christie-Linde utverkas pension av statsmedel. För egen del vill jag såsom i förevarande fall skälig pension förorda ett belopp av 1,800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra zoologen vid naturhistoriska riksmuseets evertebratavdelning, filosofie doktorn Augusta Maria Ärnback Christie-Linde må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,800 kronor.

9:o.

Föreståndaren för skånska lantbruksskolan i Dala Nils Larsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Larsson är född den 20 maj 1877 och således 62 år gammal;

att han sedan år 1901 bedrivit undervisningsverksamhet i jordbruk och lantmannanäringar såsom föreståndare för och lärare vid den av honom

ägda skånska lantbruksskolan i Dala, varjämte han vid sidan om denna undervisning bedrivit en omfattande föredragsverksamhet;

samt att till Larsson för upprätthållande av undervisningsverksamheten vid förenämnda skola från och med år 1909 utgått statsunderstöd från anslag under nionde huvudtiteln, vilka understöd till en början utgjort 2,400 kronor för år samt därefter successivt stigit och alltifrån budgetåret 1931/32 utgått med 9,000 kronor för år.

Av ett för Larsson den 2 november 1939 utfärdat läkarintyg inhämtas, att Larsson lider av sömnlöshet och psykisk depression, samt att det för att han skall kunna återvinna sin hälsa och psykiska jämvikt enligt läkarens mening är oundgängligen nödvändigt, att han erhåller tillfälle till ordentlig vila och frihet från den oro och jäkt, som åtföljer hans arbete som föreståndare för och föreläsare vid lantbruksskolan.

Larsson har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension av statsmedel. Han har därvid beträffande sin verksamhet meddelat, att denna väsentligen bestått dels i att handhava större delen av undervisningen vid lantbruksskolans huvudkurser, i vilka han hittills haft inemot 1,700 elever (varav omkring 560 frielever), och dels i av honom — jämväl utom skolan — hållna småkurser (endags-, tvådagars- och veckokurser), i vilka deltagandet i stor omfattning varit avgiftsfritt. Efter september 1906 hade han hållit tillsammans omkring 700 dylika småkurser med sammanlagt 60,350 deltagare. Larssons vid sidan om nämnda kurser bedrivna föreläsningsverksamhet i olika delar av landet hade till stor del hållits antingen avgiftsfritt eller mot en ringa frivillig avgift.

 Lantbruksstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Larsson till belopp av 5,000 kronor för år och därvid anfört, bland annat, följande:

Larsson har under omkring 30 år bedrivit en av staten understödd och allmänt uppskattad undervisningsverksamhet på jordbrukets område. Vid sidan härav har han bedrivit en synnerligen omfattande föredragsverksamhet och därigenom gjort sig känd över hela landet såsom en föredragshållare, vilken icke blott meddelat åhörarna nyttiga lärdomar utan även förmått verka väckande och livgivande för jordbrukets utveckling i olika avseenden.

Larsson är med anledning av sjuklighet tvingad att draga sig tillbaka och upphöra med sin verksamhet, trots att han ännu ej uppnått högre ålder än 62 år.

Med anledning härav synes det lantbruksstyrelsen, att staten såsom en erkänsla åt Larsson för hans långa, betydelsefulla och allmänt erkända arbete till det svenska jordbrukets fromma borde bereda honom en årlig pension av statsmedel under hans återstående livstid.

Lantbruksstyrelsen tillåter sig erinra, att 1929 års riksdag beviljade framlidne lantbruksskolföreståndaren P. J. Rösiö, vilken bedrivit en likartad verksamhet, statsunderstödd sedan 1908, pension med 5,000 kronor årligen.

Ifråga om pensionens storlek har lantbruksstyrelsen anfört, att det med hänsyn till omfattningen av den av Larsson bedrivna undervisnings- och före-

dragsverksamheten syntes finnas skäl för att densamma utmättes i förhållande till den pension, som utginge till föreståndare vid statsunderstödd lantmannaskola med huvudkurs och fortsättningskurs eller längre kurs. Styrelsen har med utgångspunkt härifrån enligt i skrivelsen angivna grunder beräknat pensionen åt Larsson till 5,000 kronor.

Statskontoret har i ärendet anfört följande:

Lantbruksstyrelsens föreliggande framställning torde närmast vara att betrakta som ett förslag om beredande åt Larsson av s. k. honnörspension såsom ett uttryck av erkänsla från statens sida för mångårigt arbete i jordbruksundervisningens tjänst. På sätt statskontoret tidigare i liknande fall gjort, vill ämbetsverket även nu som sin uppfattning uttala, att med hänsyn till konsekvenserna i olika riktningar största försiktighet från statsmakternas sida bör iakttagas vid beviljandet av honnörspensioner. Då statskontoret likväl i förevarande fall icke vill motsätta sig, att framställning till riksdagen göres om beredande av understöd åt Larsson, sker detta under beaktande av dels vad lantbruksstyrelsen i ärendet anfört, vilket ämbetsverk torde vara närmast att bedöma betydelsen av Larssons verksamhet, dels 1929 års riksdags beslut angående beredandet av understöd åt P. J. Rösiö. Ämbetsverket har dock icke blivit övertygat, att de därvid föreliggande omständigheterna varit i allo jämförliga med de nu åberopade.

Statskontoret vill emellertid uttala, att, därest Kungl. Maj:t skulle finna tillräckliga skäl föreligga för att till riksdagen avlåta proposition om pension åt Larsson, det av lantbruksstyrelsen föreslagna beloppet 5,000 kronor enligt statskontorets förmenande synes vara alltför högt. Ett belopp av förslagsvis 3,000 kronor torde få anses skäligt.

Efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet finner jag mig böra tillstyrka, att Larsson såsom erkänsla för värdefulla insatser på jordbruksundervisningens område kommer i åtnjutande av pension av statsmedel. I enlighet härmed och med biträdande av statskontorets förslag i fråga om pensionsbeloppets storlek hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att föreståndaren för skånska lantbruksskolan i Dala Nils Larsson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar föreståndarskapet vid nämnda skola, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3,000 kronor.

10:o.

Förra städerskan hos lotsstyrelsen Josefine Sundström, född Mattsson.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Sundström, som är född den 5 februari 1865 och således 75 år gammal, är gift med f. d. förste expeditionsvakten hos lotsstyrelsen V. V. Sundström;

att hon under tiden april 1906—mars 1936 eller under 30 år varit av lotsstyrelsen anställd såsom städerska hos styrelsen, därvid för tiden från och med den 1 april 1925 förelegat mellan styrelsen och Sundström upprättat skriftligt avtal;

att städningsarbetet krävt en daglig arbetstid av omkring $3\frac{1}{2}$ à 4 timmar under tiden intill augusti 1917, $4\frac{1}{2}$ à 5 timmar under tiden september 1917—september 1919 och $5\frac{1}{2}$ à 6 timmar under tiden därefter;

att Sundströms man i regel någon timme dagligen varit henne behjälplig med städningsarbetet;

att Sundström under tiden april 1928—mars 1936 vid städningen anlitat ett av henne med 60 kronor för månad avlönat biträde, vars dagliga arbetstid uppskattats till omkring 2 timmar;

att den årliga ersättningen för städningsarbetet under senare år utgjort 1,920 kronor, varifrån avgått nyssnämnda ersättning åt vid städningen anlitat biträde;

att statens pensionsanstalt genom beslut den 20 mars 1936 funnit sig förhindrad tilldela Sundström pension jämlikt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär hennes anställning i statens tjänst icke syntes hava varit sådan, att den under en tid av sammanlagt minst 15 år före uppnådda 60 levnadsår utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Lotsstyrelsen har i skrivelse den 19 december 1939 anhållit, att Kungl. Maj:t måtte med hänsyn till Sundströms långa anställningstid i statens tjänst utverka pension åt Sundström genom framställning till riksdagen.

Statens pensionsanstalt har i utlåtande över lotsstyrelsens framställning anför, att pensionsanstalten icke ville göra erinran mot att, i likhet med vad som under senare år ägt rum i en del med förevarande ärende i viss mån likartade fall, framställning avlättes till riksdagen om pension åt Sundström, och har pensionsanstalten föreslagit, att pensionen måtte bestämmas till 408 kronor för år.

Statskontoret har biträtt pensionsanstaltens förslag.

Även jag finner mig böra förorda, att pension utverkas åt Sundström, att utgå med i ärendet föreslaget belopp, 408 kronor för år. Pensionen torde böra få av Sundström åtnjutas från och med den 1 januari 1940. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan hos lotsstyrelsen Josefina Sundström, född Mattsson, må, räknat från och med den 1 januari 1940, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 408 kronor.

11:o.

Förre lotslärlingen Sture August Bernhard Meurling. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Meurling är född den 24 december 1904 och alltså 35 år gammal;

att han den 1 juli 1919 antagits såsom lotslärling vid Kalmar lotsplats;

att han den 8 april 1925 avlagt skepparexamen av första klass;

att Meurling till följd av skador, ådragna vid olycksfall den 24 november 1926, blivit oförmögen att fullgöra tjänstgöring vid lotsverket och på grund härav blivit avskedad ur lotsverkets tjänst den 18 augusti 1927;

att olyckan ägt rum under det Meurling, efter att i egenskap av lotslärling hava medföljt vid lotsning av ett fartyg, befunnit sig under hemfärd i en lotsbåt, vilken stått under befäl av en mästerylots;

att vid olyckan — enligt Meurlings uppgift — tillgått så, att Meurling för att bereda sig sittplats fattat ett å en bänk i båten liggande jaktgevär, därvid ett skott brunnit av och träffat honom i högra underbenet med påföljd att knäet svårt skadats;

att geväret, med vilket olyckan skett, ägts av den å lotsbåten såsom befälhavare tjänstgörande mästerylotsen och av denne varit utlånat till en under färden medföljande extra lots, vilken utan att Meurling ägt kännedom därom laddat geväret;

att den Meurling åsamkade skadan varit så svår, att benet sedermera — i oktober 1929 — måst amputeras omkring 12 centimeter ovanför knäleden;

att riks försäkringsanstalten genom beslut den 28 januari 1927, vilket beslut fastställts av försäkringsrådet, förklarat, att då olycksfall i arbete icke kunde anses föreligga Meurling icke vore berättigad till ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete;

att, sedan Meurling på grund av olycksfallet år 1936 hos Stockholms rådhusrätt anhängiggjort talan mot lotsstyrelsen under yrkande om ersättning för sjukvårdskostnader, sveda och värk, för framtida men samt för förlorad arbetsförtjänst med vissa närmare angivna belopp, rådhusrätten genom dom den 22 maj 1937, vilken efter anförda besvär fastställts av vederbörande hovrätt och högsta domstolen, funnit den av Meurling förda talan icke kunna bifallas, enär olycksfallet med hänsyn till omständigheterna icke kunde anses hava vållats av vårdslöshet eller försummelse i tjänsten från befälets å lotsbåten sida och i målet icke blivit ådagalagt något förhållande, på grund varav kronan det oaktat skulle vara ansvarig för den Meurling åsamkade skadan;

att Meurling är gift och har en son, vilken är född år 1932;

att Meurling enligt ett av södra Kalmar läns arbetsförmedlings huvudkontor i Kalmar år 1939 utfärdat intyg sedan flera år sökt arbete genom medverkan av arbetsförmedlingen, som emellertid icke lyckats bereda honom lämpligt arbete;

att Meurling enligt ett av fattigvårdssysslomannen i Kalmar utfärdat in-

tyg åtnjutit fattigvård för sig och sin familj under åren 1934 och 1935, efter vilken tid han sökt och även vid vissa tillfällen haft arbete i sådan omfattning, att han med hjälp av hustruns arbetsinkomst, som även varit av tillfällig art, erhållit nödortftig bärning;

samt att Meurling under tiden efter olycksfallet åsamkat sig skulder å omkring 12,000 kronor.

Genom särskilda beslut den 27 januari 1928 och den 27 januari 1933 har Kungl. Maj:t beviljat Meurling tillfälliga understöd å 400 respektive 600 kronor.

I ett av riksförsäkringsanstalten den 9 december 1932 avgivet utlåtande har anstalten uttalat, att anstalten, därest Meurling skadats under sådana omständigheter att ersättning kunnat utgå enligt olycksfallsförsäkringslagen, skulle hava beviljat honom årlig livränta med 800 kronor. Vid bestämmandet av detta belopp har anstalten beräknat den för framtiden bestående nedsättningen av Meurlings arbetsförmåga till 60 procent och uppskattat dennes arbetsförtjänst vid lotsverket under året närmast före olycksfallet till 2,000 kronor.

Fråga om beredande av pension åt Meurling har tidigare varit föremål för riksdagens prövning med anledning av hos 1939 års lagtima riksdag väckta motioner (I: 26 och II: 145). *Bankoutskottet* anförde i utlåtande (nr 28, p. 23) över motionerna följande:

Föreliggande förslag är av den beskaffenhet, att det undandrager sig bedömande efter de grunder, vilka vanligen pläga tillämpas vid beviljande av pension eller understöd. Såväl riksförsäkringsanstalten som försäkringsrådet hava funnit, att det Meurling övergångna olycksfallet icke inträffat under sådana omständigheter, att olycksfall i arbete kan anses hava förelegat, och att Meurling förty icke är berättigad till ersättning enligt olycksfallsförsäkringslagens bestämmelser. Av Meurling i domstolsväg framställda ersättningsanspråk hava vidare ogillats under motivering, att olycksfallet icke vållats av vårdslöshet eller försummelse i tjänsten från vederbörande befäls sida.

Ehuru utskottet funnit nu förevarande fall vara i hög grad behjärtansvärt med hänsyn till de för Meurling ödesdigra konsekvenser, som det honom övergångna olycksfallet medfört, har utskottet med hänsyn till ärendets sär-
egna beskaffenhet likväl icke ansett sig nu kunna tillstyrka bifall till de föreliggande motionerna. Enligt utskottets mening torde det i första hand böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter därom gjord framställning taga under omprövning, huruvida och i så fall i vad mån förutsättningar kunna vara för handen för beredande av årligt understöd av statsmedel åt Meurling.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde utskottet, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Riksdagen (skr. nr 134) beslöt i enlighet med utskottets hemställan.

Hos Kungl. Maj:t har nu Meurling anhållit att komma i åtnjutande av ett årligt understöd till belopp av 1,800 kronor.

Lotsstyrelsen har tillstyrkt utverkande åt Meurling av ett årligt understöd från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. till belopp av högst 800 kronor utan rätt att därå åtnjuta dyrtidstillägg, och har lotsstyrelsen därvid anført följande:

Genom Kungl. Maj:ts dom har slutgiltigt fastställts, att någon juridisk förpliktelse för statsverket att utgiva ersättning till Meurling för de utgifter, den sveda och värk samt det framtida men, som förorsakats honom genom de skador, han vid ifrågavarande tillfälle tillfogats, icke föreligger. Emellertid kan det med hänsyn till de egenartade omständigheterna vid olyckshändelsen och det behjärtansvärda i framställningen jämte det förhållandet, att Meurling vid tiden för olyckshändelsens inträffande sedan ett flertal år varit anställd i lotsverkets tjänst och därunder väl skickat sig, anses rimligt, att Meurling tillerkännes ett mindre årligt understöd av statsmedel. Ett sådant understöd bör enligt styrelsens mening bestämmas att utgå med högst det belopp, som Meurling skulle hava erhållit, därest han kommit i åtnjutande av livränta enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, eller 800 kronor för år. Med hänsyn till makarna Meurlings svaga ekonomiska ställning syntes kunna ifrågasättas, huruvida icke understödet borde få utgå retroaktivt för förslagsvis de tre senaste åren.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anført, att ämbetsverket på grund av de föreliggande omständigheterna funne sig böra biträda vad lotsstyrelsen i ärendet föreslagit, dock att det av styrelsen föreslagna understödsbeloppet, 800 kronor, för vinnande av delbarhet med tolv syntes böra jämkas till 804 kronor.

Med hänsyn till föreliggande förhållanden anser även jag rimligt, att Meurling kommer i åtnjutande av något årligt understöd av statsmedel såsom bidrag till sitt uppehälle. Understödet synes mig skäligen böra bestämmas till i ärendet ifrågasatt belopp av 804 kronor, varå dyrtidstillägg icke må utgå, och torde böra få av Meurling åtnjutas från och med den 1 januari 1940. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre lotslärlingen Sture August Bernhard Meurling må, räknat från och med den 1 januari 1940, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 804 kronor, varå dyrtidstillägg ej skall utgå.

12:o.

Laboratorieföreståndaren och läraren vid Sveriges hantverksorganisations hantverksinstitut Knut Hilmer Reinhold Hylander. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Hylander är född den 13 januari 1873 och således 67 år gammal;

att han avlagt apotekarexamen;

att han alltsedan tillkomsten av Sveriges hantverksorganisations hant-

verksinstitut den 1 april 1922 varit anställd såsom laboratorieföreståndare och lärare vid institutet;

att han redan före hantverksinstitutets tillkomst alltsedan år 1908 på hantverksorganisationens uppdrag utövat föreläsnings- och teknisk informationsverksamhet samt dessutom idkat författarskap av yrkeshandböcker, utgivna på hantverksorganisationens förlag;

samt att hans avlöningsförmåner vid institutet uppgått till i medeltal 7,500 kronor för år.

I enlighet med av Kungl. Maj:t i proposition nr 141 till 1937 års riksdag framlagt förslag beslöt riksdagen inrättandet av ett statens hantverksinstitut. Detta institut beräknas komma att börja sin verksamhet omkring den 1 juli 1940, i samband varmed den av hantverksorganisationen bedrivna institutsverksamheten kommer att upphöra.

Styrelsen för Sveriges hantverksorganisation har hos Kungl. Maj:t anhållit om beredande av pension åt Hylander, att utgå från och med den 1 juli 1940. Till stöd för framställningen har styrelsen i huvudsak anfört följande:

I skrivelse till kommerskollegium den 27 januari 1937 med utlåtande över av sakkunniga upprättat förslag angående inrättandet av statens hantverksinstitut förklarade sig styrelsen för Sveriges hantverksorganisation förutsätta, att, då statens hantverksinstitut övertog den av hantverksorganisationen bedrivna institutsverksamheten, den då vid organisationens hantverksinstitut knutna personalen bereddes sysselsättning vid det statliga institutet eller att det på annat sätt ordnades för densamma.

Ursprungligen var nog avsikten den, att statens hantverksinstitut på ett tidigare stadium än den 1 juli 1940 skulle komma att övertaga verksamheten. På grund av åtskilliga omständigheter har emellertid detta övertagande hittills ej kunnat ske, vadan den nyss omnämnda personalfrågan sålunda ej heller kunnat ordnas på sätt organisationsstyrelsen anfört. Realiter betyder detta ej något väsentligt annat än beträffande Hylander.

Givetvis var i styrelsens förenämnda skrivelse Hylander inbegripen i den personal, som avsågs skola beredas sysselsättning i det statliga institutet, varför styrelsen helt naturligt förutsatte, att sistnämnda institut skulle i fortsättningen bereda Hylander sysselsättning eller på annat sätt ordna för honom. Emot denna styrelsens principiella inställning har icke vare sig inom kommerskollegium eller hos annan myndighet rests någon som helst invändning, till följd varav styrelsen givetvis utgått ifrån, att principförutsättningen godtagits. Sedan styrelsens förenämnda yttrande avgivits, har Hylander inträtt i pensionsåldern.

Styrelsen har tillika erinrat, att hantverksorganisationen för bestridande av de med institutsverksamheten förbundna kostnaderna åtnjutit statsbidrag dels från åttonde huvudtitelns anslag till understöd åt enskilda anstalter för yrkesundervisning och dels från manufakturförlagslånefonden. Av de sålunda bekomna statsunderstöden har viss del utgått som bidrag för täckandet av lärararvoden, som härigenom med två tredjedelar bestritts av statsmedel.

Kommerskollegium har i ärendet anfört, bland annat, följande:

Såsom i framställningen erinras har Sveriges hantverksorganisation förutsatt, att personalen vid organisationens hantverksinstitut skulle beredas sysselsättning inom det blivande nya statliga institutet eller »att det på annat sätt ordnades för densamma». Vid framläggande av propositionen nr 141 till 1937 års riksdag uttalade föredragande departementschefen, att jämväl hantverksorganisationens önskemål angående personalen vid det nuvarande institutet syntes vid utformningen av riktlinjerna för institutets verksamhet böra beaktas »i den mån så med hänsyn till lämplig rekrytering av det nya institutets personal låter sig göra». Det bör alltså fastslås, att någon utfästelse ej från statens sida kan anses gjord beträffande institutets kvarblivande övertaliga personal.

Enligt kommerskollegii mening torde det oaktat rätt starka skäl tala för statspension till Hylander. Otvivelaktigt är nämligen, att genom institutsverksamhetens förstatligande hans möjligheter att erhålla pension från hantverksorganisationen undanryckts eller i varje fall avsevärt förminskats. Genom förstatligandet har ju hantverksorganisationen blivit ekonomiskt helt skild från institutsverksamheten, och hantverksorganisationen har ej längre möjlighet att med inkomsterna från institutsverksamheten — statsbidrag och avgifter — finansiera en dylik pension.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört, att ämbetsverket icke ville motsätta sig utverkande av pension åt Hylander till belopp av 1,860 kronor för år och därvid anfört följande:

Såsom kommerskollegium i ärendet erinrat, kan någon utfästelse från statens sida icke anses gjord beträffande övertalig personal vid statens övertagande av den av Sveriges hantverksorganisation bedrivna institutsverksamheten, och statskontoret måste för sin del finna det tveksamt, huruvida tillräckliga skäl föreligga för en pensionering genom statens försorg av nu ifrågavarande anställningshavare hos hantverksorganisationen. I betraktande av de omständigheter, som varit förbundna med förstatligandet av nämnda verksamhet, och med hänsyn tagen till att samma anställningshavares avlöning till ej oväsentlig del bestritts genom bidrag från staten, vill statskontoret emellertid icke motsätta sig, att framställning göres till riksdagen om utverkande av pension åt honom.

Den av Hylander åtnjutna medelinkomsten för år, 7,500 kronor, motsvarar, efter frånräknande av vad som kan anses motsvara dyrtidstillägg, lön enligt 21 löneklassen i de för befattningshavare vid statens nyreglerade verk före den 1 juli 1939 gällande löneplanerna. Med utgångspunkt från lönen å A-ort i samma löneklass — 5,160 kronor — synes med tillämpning av sedvanliga beräkningsgrunder pensionen för Hylander böra bestämmas till $\frac{2}{3} \times 5,160 = 3,440$; 10 % avdrag härifrån = 3,096; $\frac{19}{30} \times 3,096 = 1,857:60$; efter vederbörlig avrundning =) 1,860 kronor för år.

Med hänsyn till i ärendet föreliggande omständigheter finner jag mig kunna förorda, att pension av statsmedel utverkas åt Hylander. Såsom förutsättning för beredande av dylik förmån synes dock böra gälla, att Sveriges hantverksorganisation bidrager till pensioneringen med en tredjedel och att statens medverkan vid pensioneringen sålunda begränsas till samma andel, varmed staten bidragit till bestridandet av Hylanders avlöningsförmåner. I enlighet härmed och då jag ej funnit anledning till erinran mot statskontorets beräkning av pensionen, förordar jag, att Hylander förklaras be-

rättigad att av statsmedel åtnjuta pension till årligt belopp av, förutom dyrtidstillägg, 1,236 kronor (utgörande två tredjedelar av det av statskontoret ifrågasatta pensionsbeloppet efter viss jämkning för vinnande av delbarhet med tolv), under förutsättning att från hantverksorganisationen till Hylander utgå pensionsförmåner lägst med belopp, motsvarande hälften av de av statsmedel utgående förmånerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att laboratorieföreståndaren och läraren vid Sveriges hantverksorganisations hantverksinstitut Knut Hilmer Reinhold Hylander må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid hantverksinstitutet, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,236 kronor, under villkor dock att från hantverksorganisationen till Hylander utgå pensionsförmåner med lägst hälften av det belopp, vartill den honom av statsmedel tillkommande pensionen uppgår inberäknat dyrtidstillägg.

13:o.

Förra postbiträdet Hulda Vilhelmina Bengtsson, född Sköldberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bengtsson är född den 29 mars 1873 och således nära 67 år gammal;

att hon under tiden december 1898—december 1911 under en tid av sammanlagt 5 år tjänstgjort såsom tillfälligt biträde vid postkontoret i Filipstad;

att hon under åren 1916—1939 stått till postverkets fulla förfogande och därunder tjänstgjort vid postkontoren Göteborg 1 och Göteborg 2 såsom tillfälligt biträde under sammanlagt omkring 4 år 3 månader, såsom t. f. kontorsbiträde under sammanlagt omkring 7 år och såsom t. f. postexpeditör under sammanlagt omkring 10 år 7 månader;

att hon jämväl under tjänstgöringen såsom tillfälligt postbiträde haft att utföra kontorsbiträdes- eller postexpeditörsgöromål;

att hon under sin tjänstgöring vid postverket, vilken sålunda uppgått till sammanlagt omkring 27 år, åtnjutit dagavlöning, med undantag dock för åren 1922—1924, då ersättningen utgått i form av timavlöning, och att avlöningen under de senaste 5 åren uppgått till i medeltal 1,980 kronor för år;

samt att hon efter sin år 1915 avlidne man postexpeditören Walfrid Bengtsson uppbär familjepension, vilken från och med den 1 juli 1939 beräknad jämlikt kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 508) angående ny familjepension i vissa fall utgår med 1,224 kronor för år jämte procentuellt tillägg.

Generalpoststyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Bengtsson till belopp av 1,080 kronor för år, motsvarande i avrundat tal $\frac{2}{3}$ av medel-

talet av Bengtssons avlöning under de fem senaste anställningsåren, 1,980 kronor, efter reduktion dels till $\frac{27}{30}$ med hänsyn till antalet tjänstår och dels ytterligare med 10 procent på grund av att pensionsavgifter icke blivit erlagda.

Statskontoret har i avgivet utlåtande förklarat, att ämbetsverket med hänsyn till Bengtssons långa och väl vitsordade anställning hos postverket icke ville motsätta sig, att pension utverkades åt Bengtsson, och har statskontoret därvid förordat ett pensionsbelopp av 876 kronor. Den av statskontoret sålunda föreslagna nedsättningen i det av generalpoststyrelsen ifrågasatta pensionsbeloppet har betingats därav att enligt statskontorets förslag det till utgångspunkt för beräkningarna liggande inkomstbeloppet, 1,980 kronor, enligt vanligen tillämpade regler borde omräknas till däremot å A-ort svarande lön.

Det synes även mig skäligt, att Bengtsson kommer i åtnjutande av pension på grund av sin tjänstgöring hos postverket. Med hänsyn därtill att, enligt vad jag inhämtat, dyrtidstillägg ej utgått å de inkomstbelopp, som av ämbetsverken lagts till grund för pensionsberäkningen, synes mig emellertid pensionen böra bestämmas till något lägre belopp än vad statskontoret ifrågasatt. För egen del vill jag såsom i förevarande fall skälig pension föreslå 732 kronor för år. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra postbiträdet Hulda Vilhelmina Bengtsson, född Sköldberg, må från och med månaden näst efter den, varunder hennes tjänstgöring vid postverket upphört, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 732 kronor, att utgå av postmedel.

14:o.

Förra postförarna Oskar Fredrik Gustafsson och Isak Johansson Holma.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

beträffande *Gustafsson*,

att han är född den 1 september 1881 och således 58 år gammal;

att han varit anställd såsom postförare å linjen Osnäs—Holmön i Västerbottens län (32 kilometer fram och åter) från och med den 1 juni 1913 till och med den 31 augusti 1937, då han på egen begäran på grund av svag hälsa lämnat sin anställning;

att han ombesörjt gång- och roddpostföringen å nämnda linje med 2 turer i veckan;

att tjänstgöringstiden för varje tur enligt senast gällande tidtabell uppgått till 5 timmar 10 minuter, motsvarande en årlig arbetstid av 537 timmar;

att Gustafssons ersättning för postföringen under de senaste fem åren av anställningstiden uppgått till i medeltal 978 kronor för år;

att han enligt egen uppgift ombesörjt postföringen å nämnda linje jämväl under åren 1908—1913, då hans fader enligt kontrakt varit anställd såsom postförare å linjen;

samt att han är ägare till ett mindre lantbruk, taxeringsvärderat till 2,200 kronor, och

beträffande *Holma*,

att han är född den 7 december 1871 och således 68 år gammal;

att han varit anställd såsom postförare å linjen Nedre Soppero—Lannavara i Norrbottens län (20 kilometer fram och åter) från och med den 1 september 1902 till och med den 31 oktober 1939, då han på egen begäran lämnat sin anställning;

att han ombesörjt postföringen å nämnda linje med en tur i veckan under tiden intill utgången av juli månad 1905, med två turer i veckan under tiden augusti 1905—augusti 1932, med tre turer i veckan under tiden september 1932—mars 1937 och med fyra turer i veckan under tiden därefter;

att tidtabellstiden för varje tur sedan den 15 oktober 1933 beräknats till 3 timmar 45 minuter, motsvarande vid tre turer i veckan en årlig arbetstid av 585 timmar;

att *Holma* i ersättning för postföringen under åren 1934—1938 uppburit i medeltal 568 kronor för år;

att han enligt egen uppgift under åren 1899—1902 i sin faders namn ombesörjt postföringen å linjen Vittangi—Lannavara;

samt att *Holma* bebor en stuga å ofri grund, taxeringsvärderad till 500 kronor, men i övrigt saknar tillgångar.

Generalpoststyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt *Gustafsson* med 300 kronor för år och åt *Holma* med 360 kronor för år samt därvid anfört, bland annat, följande:

Den befattning, som *Gustafsson* under en följd av år uppehållit med mycket gott vitsord, har åtminstone under vissa tider av året varit synnerligen ansträngande och farofylld. Vid ishinder, snöstorm och dylikt har färden över den besvärliga *Kvarken* varit förenad med stora svårigheter och ofta måst fullgöras under uppenbar livsfara. Den ohälsa, som tvingade *Gustafsson* att lämna sin anställning, torde få anses hava åtminstone delvis ådragits under postföringsturerna.

Den postföring, *Holma* ombesörjt för postverkets räkning, har under större delen av anställningstiden fullgjorts under synnerligen svåra och krävande förhållanden. Av ett till *generalpoststyrelsen* insänt läkarintyg framgår, att *Holma* lider av svårartad kronisk och obotlig deformerande ledgångsreumatism i båda höftlederna och i vänstra skulderleden samt att det synes sannolikt, att *Holmas* tjänstgöring i postverket i avsevärd grad bidragit till såväl uppkomsten som det svårartade förloppet av sjukdomen.

Med hänsyn till de synnerligen svåra och krävande förhållanden, under vilka nu omförmälda postförare fullgjort sina åligganden, finner *styrelsen* det i hög grad skäligt, att de erhålla ålderdomsunderstöd av postmedel, oaktat deras anställningar i postverket icke kunna anses hava utgjort deras hudsakliga sysselsättning och förvärvskälla under deras krafts dagar.

Statskontoret har i avgivet utlåtande erinrat, att postförare tidigare icke haft pensionsrätt utan endast i enstaka fall beviljats pension genom särskilt beslut av riksdagen, då alldeles särskilda skäl härtill förelegat, såsom skada genom olycksfall under tjänstutövningen eller synnerligen lång arbetstid under sällsynt svåra och krävande förhållanden. Genom tillkomsten av kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst hade möjlighet öppnats för generalpoststyrelsen att, då de i sagda kungörelse föreskrivna villkoren för erhållande av pension vore uppfyllda, bevilja pension åt postförare. I fråga om postförare, som, trots att de ej uppfyllde i nämnda författning stipulerade villkor, kunde jämlikt nyssnämnda riksdagspraxis ifrågakomma till erhållande av pension, borde enligt ämbetsverkets mening hänvändelse göras till riksdagen från fall till fall. — Beträffande Gustafsson och Holma, vilka icke kunde erhålla pension enligt berörda kungörelse, syntes det visserligen ämbetsverket i hög grad tveksamt, huruvida dessa postförares tjänstgöring kunde anses uppfylla de villkor, som i tidigare riksdagspraxis uppställts. Statskontoret ville dock, i betraktande av förekomna omständigheter, icke motsätta sig, att ett årligt understöd utverkades åt envar av ifrågavarande befattningshavare. Därest Kungl. Maj:t skulle finna tillräckliga skäl härför föreligga, borde sådana understöd enligt ämbetsverkets förmenande fastställas till 300 kronor årligen.

Generalpoststyrelsen, som med anledning av vad statskontoret i förenämnda utlåtande anfört avgivit förnyat utlåtande i ärendet, har därvid vidhållit sitt tidigare framlagda förslag i fråga om storleken av de pensioner, som borde tillerkännas Gustafsson och Holma.

Enligt från generalpoststyrelsen inkommen upplysning har styrelsen i avvaktan på prövningen av föreliggande pensionsfråga genom beslut den 13 juli 1939 tillerkänt Gustafsson en tilläggsersättning med 300 kronor.

Statskontoret har framhållit, att efter tillkomsten av kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst möjlighet öppnats för generalpoststyrelsen att, då de i sagda kungörelse föreskrivna villkoren för erhållande av pension vore uppfyllda, bevilja pension åt postförare. Ehuru riktigheten av denna uppfattning kan vara föremål för någon tvekan med hänsyn till formen för postförarnas anställning, vill jag för min del ej göra erinran mot en dylik tolkning för de fall, då fråga är om anställningshavare, som själv fullgjort postföringen. Då nämnda kungörelse lämnar den beslutande myndigheten avsevärd rörelsefrihet vid bestämmande av pensionsbeloppen, lär vid tillämpning av kungörelsens bestämmelser i här avsedda fall möjlighet föreligga för generalpoststyrelsen till en avvägning av beloppen med hänsyn tagen till de i olika fall förekommande särskilda förhållandena.

Vad de nu förevarande fallen angår, föreligga — såsom statskontoret framhållit — icke sådana förhållanden, att Gustafsson och Holma kunna

komma i åtnjutande av pension jämlikt omförmälda kungörelse. Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst angående dessas tjänstgöringsförhållanden anser jag emellertid skäligt, att i anslutning till i ärendet åberopad riks-dagspraxis pension beredes dem i särskild ordning. Jag förordar alltså, att förslag förelägges riksdagen om pension åt Gustafsson och Holma. Beträffande storleken av pensionerna ansluter jag mig till statskontorets förslag. Pensionsförmånen synes böra få åtnjutas av Gustafsson räknat från och med den 1 juli 1939 och av Holma räknat från och med den 1 november 1939. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen med-giva,

att vardera av förra postförarna Oskar Fredrik Gustafsson och Isak Johansson Holma må, Gustafsson räknat från och med den 1 juli 1939 och Holma räknat från och med den 1 november 1939, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 300 kronor, att utgå av postmedel.

15:o.

Förra vägvakten vid statens järnvägar Anna Gustava Andersson, född Abrahamsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 15 januari 1866 och således 74 år gammal;

att hon varit anställd såsom vägvakt vid statens järnvägar (Göteborg) under en tid av omkring 19 år, nämligen från och med den 7 augusti 1920 till och med den 30 september 1939, då hon entledigats i samband med viss ändring i trafikförhållandena;

att Andersson sedan ett flertal år tillbaka haft en daglig arbetstid av 8 timmar och en lön av 1,200 kronor för år;

samt att Andersson är medellös.

Andersson, som icke blivit underkastad bestämmelserna i tjänstepensions-reglementet för arbetare, kan ej heller komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär hon vid den tidpunkt, då hon uppnådde 60 års ålder, icke under sammanlagt 15 år innehaft anställning i statens tjänst.

Järnvägsstyrelsen har gjort framställning i syfte att Andersson måtte komma i åtnjutande av understöd av statsmedel.

Statskontoret har biträtt järnvägsstyrelsens framställning.

För egen del finner jag mig böra tillstyrka, att pension utverkas åt Andersson, att utgå med 408 kronor för år. Jag vill härvid erinra därom, att

1939 års riksdag (prop. nr 131, p. 7; bankoutsk. utl. nr 31, p. 10; riksd. skr. nr 149) under omständigheter, likartade med de i detta ärende föreliggande, beviljat pension med nyssnämnda belopp åt en vid statens järnvägar anställd kvinnlig vägvakt. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra vägvakten vid statens järnvägar Anna Gustava Andersson, född Abrahamsson, må, räknat från och med den 1 oktober 1939, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 408 kronor, att utgå av trafikmedel.

16:o.

Förra vägvakten vid statens järnvägar Olga Josefina Dorotéa Åsten. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Åsten är född den 20 februari 1872 och således 68 år gammal;

att hon varit anställd såsom vägvakt vid statens järnvägar (Göteborg) under en tid av omkring 20 $\frac{1}{2}$ år, nämligen från och med den 26 mars 1919 till och med den 30 september 1939, då hon entledigats i samband med viss ändring i trafikförhållandena;

att hon sedan ett flertal år tillbaka haft en daglig arbetstid av 8 timmar och en lön av 1,200 kronor för år;

samt att hon är medellös.

Åsten, som icke blivit underkastad bestämmelserna i tjänstepensionsreglementet för arbetare, kan ej heller komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär hon vid den tidpunkt, då hon uppnådde 60 års ålder, icke under sammanlagt 15 år innehaft anställning i statens tjänst.

Järnvägsstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Åsten till ett belopp av 408 kronor för år.

I förevarande ärende föreligga i huvudsak enahanda förhållanden som i det under nästföregående punkt behandlade ärendet. Jag förordar därför med biträdande av järnvägsstyrelsens förslag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra vägvakten vid statens järnvägar Olga Josefina Dorotéa Åsten må, räknat från och med den 1 oktober 1939, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 408 kronor, att utgå av trafikmedel.

I vad föredragande departementschefen ovan under punkterna 1:o—16:o sålunda hemställt instämma statsrådets övriga ledamöter; dock att statsrådet Bergquist icke deltagit beträffande punkten 5:o.

Vad sålunda blivit av statsrådet tillstyrkt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

P. J. Arrhenius.
